

CONSIDERAȚII CRITICE ASUPRA ACTUALEI REGLEMENTĂRI A DREPTULUI DE PESCUIT PENTRU CONSUM FAMILIAL

Cons. jur. dr. Mihai-Bogdan IONESCU-LUPEANU

Abstract: *In the context of the adoption and entry into force of a new framework law on fisheries, the author, after a brief review of the issue of subsistence fishing, critically analyzes the provisions of Government Ordinance no. 27/1996 regarding the granting of facilities to people who live or work in some localities in the Apuseni Mountains and in the Danube Delta Biosphere Reserve, republished, approved by Law no. 96/1997, with subsequent amendments and additions, regarding the right to fish for family consumption. Special attention is given to the sanction of the temporary loss of the benefit of the right to fish for family consumption, as well as the possibility of limiting the number and type of fishing tools to those listed in the law enshrining this right, through the fishing permit for family consumption.*

The most important conclusions of the article concern the need to regulate the institution of fishing for family consumption, either through the framework law on fishing, or through the law on the establishment of the Danube Delta Biosphere Reserve, the definition of the notion of "subsistence fishing", in the context in which the notion is used by some normative acts in force, of the relationship between fishing for family consumption and subsistence fishing.

Keywords: *Danube Delta Biosphere Reserve, fishing for family consumption, sanctions, protection of aquatic wildlife, fishing gear*

§1. Introducere

Pescuitul de subzistență (sau alimentar) a fost prea puțin studiat, iar interacțiunea acestuia cu pescuitul comercial nu a făcut obiectul unor studii sistematice¹. Caracterizat ca o instituție confuză și eterogenă, dar aflată într-o legătură indisolubilă cu protecția omului², pescuitului de subzistență constituie „o plasă de

¹ Durdana Islam, Fikret Berkes, *Can small-scale commercial and subsistence fisheries co-exist? Lessons from an indigenous community in northern Manitoba, Canada*, în *Maritime Studies*, vol. 15 (2016), articolul 1. Material disponibil la DOI 10.1186/s40152-016-0040-6. Accesat la data de 25 septembrie 2024.

² Eduardo Roig Monge, *On dignity, vulnerability, indigenous peoples and fisherfolks: chilean subsistence fishing according to international human rights*, în *Revista DIREITOGV*, vol. 17 (2021), nr. 1. Material disponibil la <https://doi.org/10.1590/2317-6172202111>. Accesat la data de 25 septembrie 2024.

siguranță pentru sărăcie, malnutriție și inegalitatea de gen pentru populațiile dependente de alimente acvatice din întreaga lume”³.

Față de lipsa consensului cu privire la conținutul acestei noțiuni, o vom reține pe cea avansată de Organizația pentru Agricultură și Alimentație a Națiunilor Unite (FAO), potrivit căreia pescuitul de subzistență este „pescuitul în care peștele prins este consumat direct de familiile pescarilor, mai degrabă decât să fie cumpărat de către intermediari și vândut la următoarea piață mai mare”⁴. Apreciem că, sub umbrela gradului sporit de generalitate al acesteia, își găsește loc întreaga multitudine de activități care își reclamă descendența din această noțiune ori cărora le este atribuită, mai mult sau mai puțin întemeiat. Credem că sus-zisa definiție este de apreciat și prin prisma faptului că evită introducerea în ecuație – fără însă a-l exclude – a sensului figurat al noțiunii de „subzistență”, care a dominat până de curând literatura nord-americană, în care accentul era pus pe supraviețuirea culturală a anumitor grupuri etnice pentru care pescuitul îndeplinea un rol ritual ori cultural⁵.

S-a apreciat că, în cursul anului 2016, la nivel mondial, cca. 52,8 milioane de oameni au fost implicați în pescuitul de subzistență. Concomitent, alte cca. 60,2 milioane oamenii au fost angajați în pescuitul comercial⁶.

În funcție de logistica implicată în desfășurarea activității de pescuit, atât pescuitul comercial, cât și pescuitul de subzistență, pot fi încadrate în categoria mai largă a pescuitului la scară mică⁷, fără însă a se confunda.

³ John Virdin, Xavier Basurto, Gianluigi Nico, Sarah Harper, Maria del Mar Mancha-Cisneros, Stefania Vannuccini, Molly Ahern, Christopher M. Anderson, Simon Funge-Smith, Nicolas L. Gutierrez, David J. Mills, Nicole Franz, *Fishing for subsistence constitutes a livelihood safety net for population dependent on aquatic foods around the world*, în *Nature Food*, vol. 4 (2023), p. 874-885. Material disponibil la <https://doi.org/10.1038/s43016-023-00844-4>. Accesat la data de 7 octombrie 2024.

⁴ Anexa nr. 5 (Glosar) din *Guidelines for the Routine Collection of Capture Fishery Data*, Rome, 1999. Material disponibil la <https://www.fao.org/4/x2465e/x2465e0h.htm#ANNEX%205.%20GLOSSARY>. Accesat la data de 7 octombrie 2024.

⁵ Pentru amănunte a se vedea Sarah Schumann, Seth Macinko, *Subsistence in coastal fisheries policy: What's in a word?*, în *Marine Policy*, vol. 31 (2007), nr. 6, p. 706-718. Material disponibil la <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2006.12.010>. Accesat la data de 7 octombrie 2024.

⁶ John Virdin, Xavier Basurto, Gianluigi Nico, Sarah Harper, Maria del Mar Mancha-Cisneros, Stefania Vannuccini, Molly Ahern, Christopher M. Anderson, Simon Funge-Smith, Nicolas L. Gutierrez, David J. Mills, Nicole Franz, *Op. cit.*

⁷ În ceea ce privește pescuitul la scară redusă, acesta constituie un sector divers, dinamic, aflat într-o continuă evoluție, nefiind convenit până în prezent o definiție a noțiunii și nefiind stabilite nici măcar criteriile minime pe care le presupune aceasta [Julia N. Nakamura, *Legal Reflections on the Small-Scale Fisheries Guidelines: Building a Global Safety Net for Small-Scale Fisheries*, în *The International Journal of Marine and Coastal Law*, vol. 37 (2022), p. 36].

La nivel global, în anul 2010, s-a apreciat că 90% din cele 38 de milioane de indivizi implicați direct în activitățile de pescuit și acvacultură activează în zona pescuitului la scară mică, aceștia recoltând cc. 50% din cantitatea de pește destinată consumului uman. Prin includerea în calcul și a persoanele

Studiile efectuate au relevat că exercitarea pescuitului comercial la scară mică și a pescuitului de subzistență de către membrii aceleiași comunități sau exploatarea aceleiași zone de pescuit de către pescari aparținând ambelor categorii este aptă să nască conflicte⁸.

Pescuitul pentru consum familial, așa cum este reglementat în legislația română, se circumscrie criteriilor stabilite de doctrină pentru pescuitul la scară mică și anume: pescuitul manual și/sau cu folosirea unor ambarcațiuni de mici dimensiuni, cu putere a motorului și capacitate de pescuit redusă, desfășurat în apele interioare ori în cele marine și care joacă un rol esențial în asigurarea mijloacelor de trai ale comunităților rurale și costiere, caracterizat, ca sub-sector al pescuitului, prin lipsa sprijinului guvernamental adecvat⁹, constituind totodată una dintre variațiunile pescuitului de subzistență.

Deși, în genere, reglementarea pescuitului de subzistență s-a lăsat așteptată¹⁰, în România, acesta a fost legiferat în urmă cu un secol și jumătate. Astfel, atât în *Condițiunile generale pentru arendarea șanalului Dunărei de pe partea stângă împreună cu ostróvele aflate pe dânsul* (1888), cât și în *Condițiunile generale pentru arendarea pescuitului în Dobrogea* (1889), a fost consacrat dreptul persoanelor fizice din localitățile riverane de a pescui „pentru trebuințele lor casnice”, cu limitarea paletii de unelte de pescuit, respectiv al cantității de pește capturat zilnic¹¹.

Ulterior, prima lege a pescuitului a reglementat dreptul riveranilor de a pescui gratuit, pentru hrana lor și a familiei, în Dunăre și Prut, respectiv un drept al

implicate indirect în aceste activități, numărul de indivizi aflați în relație cu acest tip de activitate se ridică la 135 de milioane de indivizi [Merle Sowman, Paula Cardoso, *Small-scale fisheries and food security strategies in countries in the Benguela Current Large Marine Ecosystem (BCLME) region: Angola, Namibia and South Africa*, în *Marine Policy*, vol. 34, 2010, nr. 6, p. 1163-1170. Material disponibil la DOI: 10.1016/j.marpol.2010.03.016. Accesat la data de 25 septembrie 2024].

⁸ Durdana Islam, Fikret Berkes, *Op. cit.*

⁹ Julia N. Nakamura, *Op. cit.*, p. 32

¹⁰ Spre exemplu, în statul Alaska (Statele Unite ale Americii), prima Legea a Subzistenței a fost promulgată în anul 1978 [Steven R. Behnke, *How Alaska's Subsistence Law is Working: Comparing its Implementation Before and After 1992*, Special Publication №. SP1996-003, Alaska Departamenet of Fish and Game – Division of Subsistence, 1999, p. 3. Material disponibil la https://www.adfg.alaska.gov/specialpubs/SP2_SP1996-003.pdf. Accesat la data de 10 octombrie 2024], iar în Africa de Sud, anterior anului 1998, în condițiile în care metodele de recoltare și cantitățile specifice pescuitului de subzistență nu se încadrau în coordonatele fixate pentru pescuitul recreativ sau comercial, se circumscriau sferei ilicitului, pescarii fiind încadrați, din punct de vedere juridic, în categoria braconierilor, iar din punct de vedere sociologic, în sectorul informal [A. C. Cockcroft, W. H. H. Sauer, G. M. Branch, B. M. Clark, A. H. Dye, E. Russell, *Assessment of resource availability and suitability for subsistence fishers in South Africa, with a review of resource management procedures*, în *South African Journal of Marine Sciences*, vol. 24 (2002) nr. 1, p. 489-501. Material disponibil la <http://dx.doi.org/10.2989/025776102784528628>. Accesat la data de 25 septembrie 2024].

¹¹ Pentru amănunte a se vedea Mihai-Bogdan Ionescu-Lupeanu, *Contribuții la studiul evoluției legislației de protecție a faunei sălbatice acvatice în România în a doua jumătate a secolului al XIX-lea până la apariția Legii asupra pescuitului de la 1896*, în *Studia Babeș-Bolyai Iurisprudentia*, nr. 1/2017, p. 117-128.

locuitorilor români de pe țărmul mării de a pescui gratuit, pentru hrana lor și a familiei, în marea teritorială¹².

§2. Noțiunea de „pescuit” și formele de pescuit recunoscute de legislația română

Legea nr. 176/2024 a pescuitului și a protecției resursei acvatice vii¹³ definește pescuitul ca fiind „activitatea de extragere a resurselor acvatice vii din habitatele piscicole naturale, cu respectarea măsurilor pentru protejarea, conservarea și regenerarea resurselor acvatice vii”¹⁴.

Actuala lege-cadru a pescuitului recunoaște și definește 5 tipuri de pescuit: pescuitul comercial, pescuitul electric, pescuitul ilegal, neraportat, nereglementat (pescuit INN), pescuitul în scop științific, pescuitul la scară mică în Marea Neagră și pescuitul recreativ.

Un număr restrâns de acte normative aflate în vigoare utilizează, fără a o defini sau reglementa, noțiunea de „pescuit de subzistență”¹⁵.

În acest cadru larg, o figură juridică aparte și discretă o face instituția „pescuitului pentru consum familial”, care transcede celor trei legi cadru ale pescuitului care acoperă ultima jumătate de secol, cu care, de altfel, a fost contemporană – Legea nr. 12/1974 privind piscicultura și pescuitul¹⁶, cu modificările completările

¹² Art. 5 teza finală și art. 8 alin. (2) din Legea asupra pescuitului (M. Of. nr. 153 din 10 octombrie 1896).

¹³ M. Of. nr. 517 din 3 iunie 2024.

¹⁴ Art. 4 pct. 35 din Legea nr. 176/2024 [R.A.: Art. 2 pct. 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura (M. Of. nr. 180 din 10 martie 2008), aprobată prin Legea nr. 317/2009 (M. Of. nr. 708 din 21 octombrie 2009), cu modificările și completările ulterioare].

¹⁵ Majoritatea actelor normative care vehiculează noțiunea de „pescuit de subzistență” sunt planuri de management și regulamente ale unor arii naturale, aprobate prin ordine ale ministrului mediului în perioada 2016-2017 [e.g., Planul de management al ariilor naturale protejate Ciuperceni-Desa ROSCI0039 Ciuperceni-Desa, ROSPA0013 Calafat-Ciuperceni-Dunăre, 2.392. Ciuperceni-Desa, 2.398. Balta Lată, 2.397. Balta Neagră, din 30.06.2016, aprobat prin Ordinul ministrului mediului apelor și pădurilor nr. 1248/2016 (M. Of. nr. 26bis din 10 ianuarie 2017), Regulamentul sitului Natura 2000 ROSCI0237 Structuri submarine metanogene Sfântu Gheorghe, din 30.06.2016, aprobat prin Ordinul ministrului mediului apelor și pădurilor nr. nr. 1249/2016 (M. Of. nr. 997 din 12 decembrie 2016), Regulamentul sitului Natura 2000 ROSPA0076 Marea Neagră, din 26.06.2016, aprobat prin Ordinul ministrului mediului apelor și pădurilor nr. nr. 1197/2016 (M. Of. nr. 951bis din 25 noiembrie 2016), etc.], excepția notabilă o constituie Legea nr. 270/2020 privind munca în domeniul pescuitului maritim (M. Of. nr. 1141 din 26 noiembrie 2020). Potrivit art. 2 lit. j) din Legea nr. 270/2020, noțiunea de „pescuit comercial” în contextul acestui act normativ semnifică, prin derogarea de la prevederile dreptului comun în materie – recte ale legii cadru a pescuitului –, „toate operațiunile de pescuit, cu excepția pescuitului de subzistență și a pescuitului recreativ”. Prevederea comportă indubitabil critici, însă acestea nu fac obiectul prezentului studiu.

¹⁶ B. Of. nr. 106 din 30 iulie 1974.

ulterioare, Legea nr. 192/2001 privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura¹⁷ și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura¹⁸ – și a căror abrogare a survenit fără a impieta asupra ei.

§3. Pescuitul pentru consum familial

Dreptul persoanelor fizice cu domiciliul în localitățile din Rezervația Biosferei «Delta Dunării» de a pescui pentru consumul familial, în perioada 2 martie - 29 noiembrie, cu unelte proprii, constând din maximum două lansete sau două undițe și două vintire, iar în perioada 30 noiembrie - 1 martie, prin utilizarea a maximum două lansete sau două undițe și două vintire ori două setci, în baza unui permis nominal obținut de către respectiva persoană fizică în condițiile legii, fără plata vreunei taxe și cu obligativitatea respectării legislației privind pescuitul, este recunoscut acestora prin art. 9 alin. (1) din Ordonanța nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei Delta Dunării¹⁹, republicată²⁰, aprobată prin Legea nr. 96/1997²¹, cu modificările și completările ulterioare.

Pe cale de excepție, „persoanele fizice din localitățile riverane Dunării, din perimetrul Rezervației Biosferei «Delta Dunării», au dreptul de a pescui scrumbie, pentru consumul familial, cu maximum două setci, pentru maximum 10 zile în perioada Sărbătorilor Pascale, perioadă stabilită la propunerea Administrației Rezervației Biosferei «Delta Dunării» și aprobată prin ordinul anual de prohibiție, emis de ministrul autorității publice centrale pentru protecția mediului și schimbărilor climatice, în condițiile legii, în baza permisului nominal de pescuit familial”²².

În contextul în care O.G. nr. 27/1996 instituie o sumă de facilități pentru persoanele care domiciliază sau, după caz, lucrează în unele localități din Munții Apuseni și de pe raza Rezervației Biosferei „Delta Dunării”²³, legiuitorul a găsit

¹⁷ M. Of. nr. 200 din 20 aprilie 2001.

¹⁸ M. Of. nr. 180 din 10 martie 2008.

¹⁹ M. Of. nr. 183 din 8 august 1996.

²⁰ M. Of. nr. 194 din 13 august 1997.

²¹ M. Of. nr. 118 din 10 iunie 1997.

²² Art. 9 alin. (1) din O.G. nr. 27/1996.

Spre exemplu, pentru anul 2024, pescuitul în scop familial al scrumbiei, folosind maximum 2 setci, a fost admis în perioada 24 aprilie-3 mai 2024 inclusiv, în zonele aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 763/2015 pentru aprobarea Planului de management și a Regulamentului Rezervației Biosferei „Delta Dunării” [art. 8 din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 561/2023/11/2024 privind stabilirea perioadelor și zonelor de prohibiție a pescuitului, precum și a zonelor de protecție și refacere biologică a resurselor acvatice vii în anul 2024 (M. Of. nr. 42 din 17 ianuarie 2024)].

²³ E.g., dreptul la material lemnos pe picior, pentru construirea unei locuințe, extinderea sau repararea locuinței existente și a anexelor gospodărești, cu obligația achitării a 50% din contravaloarea materialului, cantitatea acordată fiind limitată în funcție de tipul lucrării executate și condiționată de

necesară sancționarea persoanelor fizice și juridice vinovate de încălcarea prevederilor legale dintr-o serie de domenii prin sistarea acestor drepturi²⁴.

Găsim criticabilă modalitatea de redactare a prevederilor art. 11 din O.G. nr. 27/1996, sub următoarele aspecte:

a) nu este stabilită expressis verbis corelația dintre dreptul/drepturile sistate și normele juridice încălcate;

b) nu este determinată natura juridică a sistării drepturilor și nici a sancțiunilor de care sunt indisolubil legate.

În ceea ce ne privește, interpretăm prevederile art. 11 din O.G. nr. 27/1996 în sensul în care pierderea temporară a beneficiului are caracterul unei sancțiuni complementare, legată de aplicarea unei sancțiuni principale care apreciem că ar putea fi de natură penală, contravențională, administrativă sau disciplinară.

Inconsistența și incoerența art. 11 din O.G. nr. 27/1996 devine evidentă la momentul transunerii sale în legislația secundară, care procedează la „interpretarea” prevederilor sale, atunci când stabilește condițiile pierderii temporare a beneficiului circumscris prevederilor legale încălcate. Astfel, potrivit art. 6 din Normele privind practicarea activității de pescuit pentru consumul familial în Rezervația Biosferei Delta Dunării, aprobate prin Ordinul comun al ministrului mediului și pădurilor și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 975/172/2010²⁵, cu modificările și completările ulterioare, „Nu se eliberează permisul de pescuit pentru consumul familial persoanelor cu cazier pentru infracțiuni prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 317/2009, cu completările ulterioare”.

Critica prevederilor art. 6 din Normele (...), aprobate prin Ordinul comun al ministrului mediului și pădurilor și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 975/172/2010 vizează încălcarea ierarhiei actelor normative: printr-un ordin comun a doi miniștrii se adaugă la lege. Dat fiind faptul că acest ultim act normativ nu provine de organul de stat

inexistența unei dreptului de proprietate asupra persoanele unei păduri din care se poate recolta material lemnos pentru construcție; dreptul la un spor de izolare de până la 60% din salariul de bază; dreptul la o indemnizație de instalare echivalentă cu două salarii de bază, la stabilirea domiciliului în localitățile în care își are locul de muncă; dreptul la reducerea cu 50% a impozitelor și taxelor locale; dreptul la reducerea cu 50% din taxa/tarifal pentru serviciul public de salubritate și apă potabilă furnizată din rețeaua publică, pentru consumurile casnice menajere, în limita unor consumuri normate pe familie, stabilite de către consiliile locale; dreptul de pescuit pentru consum familial, respectiv dreptul la deducerea din profitul impozabil a cheltuielilor distinct evidențiate reprezentând investiții în zonă, pentru o perioadă de 5 ani de la începerea investiției, iar în cazul celor din orașul Sulina, pentru o perioadă de 10 ani [Art. 10 din O.G. nr. 27/1996, abrogat prin art. 36 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 414/2002 privind impozitul pe profit (M. Of. nr. 456 din 27 iunie 2002)].

²⁴ Art. 11 din O.G. nr. 27/1996: „De prevederile art. 1, 7, 8, 9 și 10 nu beneficiază persoanele fizice și, după caz, persoanele juridice vinovate de încălcarea prevederilor legale referitoare la: a) pescuitul, vânatul, gospodărirea și exploatarea fondului forestier și a vegetației forestiere din afara acestuia; b) desfășurarea activităților economice; c) atribuțiile de serviciu ale personalului din instituțiile publice; în cazul acestor încălcări, sistarea drepturilor prevăzute la articolele sus-menționate operează pe perioada pentru care a fost aplicată sancțiunea”.

²⁵ M. Of. nr. 613 din 30 august 2010.

care a edictat norma, nici măcar nu ar putea fi invocat caracterul de interpretare oficială al prevederilor subsecvente legale subsecvente.

Astfel, prin legislația secundară, sfera de aplicare a sancțiunii sistării dreptului este redusă, pe de-o parte, la persoanele condamnate penal, iar pe de altă parte, la infracțiunile la regimul pescuitului și acvaculturii.

Sistarea oricărui drept obținut în temeiul O.G. nr. 27/1996, pentru încălcarea tuturor prevederilor art. 11 sau chiar a pachetelor de prevederi legale, grupate pe domenii apropiate de către legiuitor, nu poate fi calificată decât ca excesivă, însă, în lumina principiilor de drept, apreciem că aceasta este singura interpretare corectă din punct de vedere juridic. Pentru a ajunge la această concluzie, vom analiza ipoteza prevăzută de art. 11 lit. a) teza II din O.G. nr. 27/1996 potrivit căreia printre normele a căror încălcare atrage sistarea drepturilor se numără și cele care reglementează „vânatul”. În condițiile în care, pe de-o parte, nici una dintre facilitățile acordate persoanelor care domiciliază sau, după caz, lucrează în unele localități din Munții Apuseni și de pe raza Rezervației Biosferei „Delta Dunării” nu vizează apropierea speciilor de faună de interes cinegetic sau exercitarea vânătoriei, iar pe de altă parte, legislația cinegetică nu mai are rolul de a oferi protecție faunei sălbatice acvatice sau de a reglementa domeniul halieutic²⁶, aplicarea raționamentului utilizat de autorii art. 6 din Ordinul comun al ministrului mediului și pădurilor și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 975/172/2010, ar conduce la interpretarea normei juridice în sensul neaplicării ei, ceea ce contravine principiului exprimat prin adagiul „actus interpretandus est potius ut valeat, quam ut pereat”.

Potrivit art. 41 alin. (2) din Regulamentul Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 763/2015²⁷, dreptul de pescuit pentru satisfacerea nevoilor de consum familial, se exercită pe baza permiselor de pescuit emise de Administrația ariei naturale protejate, la propunerea consiliilor locale, fiecărei familii cu domiciliul stabil în Rezervație, care nu are nici un membru de familie deținător de permis de pescuit comercial²⁸. Rațiunea acestei prevederi rezidă în aceea că, pe teritoriul Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, pescarii

²⁶ Legea asupra Poliției Vânătoriei (M. Of. nr. 170 din 2 noiembrie 1891) sancționa, cu amenda, pescuitul prin folosirea dinamitei, prin utilizarea substanțelor otrăvitoare sau prin secarea apelor. O dată cu apariția Legii asupra Pescuitului (M. Of. nr. 153 din 10 octombrie 1896), protecția speciilor de faună sălbatică acvatică a fost asigurată prin actele normative din domeniul halieutic.

²⁷ M. Of. nr. 762 bis din 13 octombrie 2015.

²⁸ Potrivit Deciziei Guvernatorului Rezervației Biosferei Delta Dunării nr. 561/21.12.2023, începând cu data de 1 ianuarie 2024 s-a procedat la preschimbarea permiselor de pescuit. Decizia a fost justificată, pe de-o parte, prin numărul ridicat de permise vechi și deteriorate existente în uz, iar pe de altă parte, pe necesitatea reactualizării bazei de date. La momentul emiterii deciziei s-a apreciat că emiterea, de-a lungul timpului, de permise de pescuit în scop familial atât de către unitățile administrativ-teritoriale din Rezervația Biosferei Delta Dunării, cât și de Administrația acesteia, a condus la dublarea unor numere, cu consecința denaturării evidenței permiselor de pescuit eliberate și implicit a efortului de pescuit [Comunicat de presă din 28 decembrie 2023. Disponibil la <https://ddbba.ro/wp-content/uploads/2023/12/Comunicat-presa-preschimbare-permis-pescuit-familial-in-RBDD-2024-1.pdf>. Accesat la data de 7 octombrie 2024].

comerciali²⁹ au dreptul să rețină 3 kg din captura de pește realizată prin pescuit comercial, pentru consumul familial³⁰.

Interpretăm prevederile art. 41 alin. (2) teza II din Regulamentului Rezervației Biosferei „Delta Dunării” — „Prin permis se stabilesc zonele de pescuit, numărul și tipul sculelor de pescuit” — în sensul că prin permisul de pescuit pentru consum familial ar putea fi limitat numărul și tipul sculelor de pescuit față de cele enumerate în art. 9 alin. (1) și (2) din O.G. nr. 27/1996. În ceea ce privește zonele de pescuit, acestea se stabilesc în apropierea localităților de domiciliu sau în care își desfășoară activitatea capul de familie. Pentru identitate de rațiune, apreciem că și zonele de acostare la mal natural, destinate deținătorilor de permis de pescuit pentru satisfacerea nevoilor de consum familial³¹, vor fi stabilite după aceleași criterii.

Comercializarea peștelui, în stare proaspătă sau prelucrată, de către membrii familiilor posesoare de permise de pescuit în scopul satisfacerii nevoilor de consum familial este prohibită³².

§4. Limitări ale dreptului de pescuit pentru consum familial

Pentru conservarea populațiilor de sturioni³³, începând cu data publicării Ordinului comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului

²⁹ Prin „pescar comercial” se înțelege „pescar comercial - persoană autorizată să desfășoare activități de extragere/recoltare a resurselor acvatice vii din habitatele acvatice naturale în scop comercial, în baza unei autorizații de pescuit” [art. 4 pct. 33 din Legea nr. 176/2024].

³⁰ Art. 23 alin. (5) din Normele privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului comercial în habitatele piscicole naturale din ariile naturale protejate, aprobate prin Ordinul comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului nr. 126/807/2017 (M. Of. nr. 447 din 15 iunie 2017), cu modificările și completările ulterioare.

În mod similar, dar având o cu totul altă natură și rațiune de a exista, legislația secundară din domeniul halieutic stabilește că „Pentru pescuitul în apele continentale, cu excepția zonelor aflate în administrarea Rezervației Biosferei «Delta Dunării», pentru care există reglementări specifice, 15% din cota alocată înscrisă în autorizația de pescuit, dar nu mai mult de 3 kg/zi pe ambarcațiuni, poate fi reținută pentru consum familial, cu condiția ca aceasta să fie înregistrată și raportată la Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură” [art. 2 din Ordinul comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 75/874/2024 privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit și a cotelor de pescuit alocate pentru anul 2024, pe specii și zone (M. Of. nr. 399 din 29 aprilie 2024); art. 2 din Ordinul comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 45/539/2023 privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit și a cotelor de pescuit alocate pentru anul 2023, pe specii și zone (M. Of. nr. 177 din 2 martie 2023); art. 2 din Ordinul comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 42/558/2022 privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit și cotele de pescuit alocate pentru anul 2022, pe specii și zone (M. Of. nr. 254 din 15 martie 2022) etc.].

³¹ Art. 42 din Regulamentului Rezervației Biosferei „Delta Dunării”.

³² Art. 41 alin. (4) teza II din Regulamentului Rezervației Biosferei „Delta Dunării”.

³³ Actualmente, potrivit prevederilor art. 57 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 176/2024, „pescuitul, deținerea, transportul, comercializarea sturionilor capturați pe teritoriul României din habitatele

mediului, apelor și pădurilor nr. 85/662/2021 privind măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale³⁴ a fost prohibit, pentru o perioadă nedeterminată, (și) pescuitul pentru consum familial al speciilor de sturioni listate în art. 1 alin. (2) al actului normativ.

§5. Răspunderea juridică pentru încălcarea regimului juridic al pescuitului pentru consum familial în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”

Art. 13 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei Delta Dunării³⁵, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 12 pct. 27 din același act normativ, sancționează cu amenda contravențională de la 3.000 lei la 6.000 lei, dacă nu este săvârșit în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiune, „pescuitul familial fără actele de reglementare emise de Administrația Rezervației sau cu încălcarea prevederilor acestora”³⁶.

În practică, observăm că, în mod frecvent, inculpații se prevalează de beneficiul dreptului de pescuit pentru consum familial pentru a justifica produsul infracțiunilor la regimul pescuitului și acvaculturii³⁷.

§6. Concluzii

Din perspectiva protecției, conservării și atentei exploatarei a resurselor acvatice vii apreciem că dreptul de pescuit pentru consum familial se cuvine a fi reglementat fie prin legea cadru a pescuitului, fie prin Legea nr. 82/1993. De asemenea, se

piscicole naturale, precum și a produselor și subproduselor obținute din aceștia, cu excepția celor proveniți din acvacultură, pentru care se face dovada originii prin documente și marcaje justificative legale” constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la 3 ani la 5 ani și interzicerea dreptului de a pescui o perioadă cuprinsă între 3 și 5 ani.

³⁴ M. Of. nr. 403 din 16 aprilie 2021.

³⁵ M. Of. nr. 283 din 7 decembrie 1993.

³⁶ Într-o speță, pentru a respinge plângerea contravențională formulată de petent împotriva procesului-verbal de contravenție, cu privire la fapta de a efectua activități de pescuit recreativ într-o zonă care excede dreptului acordat petentului, prin permisul de pescuit familial nr. (...), „instanța constată că partea a încălcat dispozițiile Anexei nr. 1 la Ordinul nr. 975/22.06.2010 pentru aprobarea Normelor privind practicarea activității de pescuit pentru consumul familial în Rezervația Biosferei Delta Dunării, care stabilesc pentru persoanele domiciliat în (...) printre se numără și petentul – că pot efectua activități de pescuit pentru consumul familial pe (...), Lacul (...) nefiind cuprins în enumerarea exhaustivă anterior menționată” [Judecătoria Tulcea, s. civ. nr. 1295/2018. Documente extrase din serviciul de informare Indaco Lege5 Online – Indaco Systems - www.lege5.ro, consultat la data de 8 mai 2024].

³⁷ E.g., s. pen. nr. 1525/2021 a Judecătoria Tulcea, s. pen. nr. 491/2021 a Judecătoria Tulcea. Documente extrase din serviciul de informare Indaco Lege5 Online – Indaco Systems - www.lege5.ro, consultat la data de 8 mai 2024.

impune definirea noțiunilor de „pescuit pentru consum familial” și „pescuit de subzistență”, precum și a relației acestora cu tipurile de pescuit recunoscute de legea cadru a pescuitului.

Față de criticile aduse (și) sistării dreptului de pescuit pentru consum familial – referitoare, în principal, la inexistența unei corelații între dreptul/drepturile sistate și normele juridice încălcate, respectiv cu privire la incertitudinea privitoare la natura juridică a sistării drepturilor și a sancțiunilor de care sunt indisolubil legate – problematică reglementată de art. 11 din O.G. nr. 27/1996, în considerația politicilor Uniunii Europene în materia pescuitului și protecției faunei sălbatice acvatice, reformarea instituției în ansamblul ei ne apare ca imperioasă.